

ความเชื่อ และความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่น และ บทบาทของผู้สอน*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อ และความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่น และบทบาทของผู้สอน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 1-4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 95 คน ผลการศึกษาพบว่าลักษณะของ “ชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุคือ “ชั้นเรียนที่ได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่น” “ชั้นเรียนที่ครูสอนเข้าใจง่าย” และ “ชั้นเรียนที่เรียนสบาย ไม่เครียด” สอดคล้องกับเงื่อนไขของ “ครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ที่ผู้เรียนระบุ ได้แก่ “ครูที่สอนเก่ง อธิบายเข้าใจง่าย” “ครูที่เข้าใจ รับฟังความเห็นของผู้เรียน” และ “ครูที่สอนสนุก ไม่เครียด” จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนชาวไทยชื่นชอบครูที่ใจดี สอนสนุก อธิบายเข้าใจง่าย และให้ความสำคัญกับบรรยากาศในชั้นเรียน

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น และบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน พบว่าผู้เรียนชาวไทยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วัฒนธรรมญี่ปุ่น ทักษะการออกเสียงภาษาญี่ปุ่นที่ถูกต้อง การเรียนรู้คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้อง รวมถึงต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจผู้เรียน และคาดหวังให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้มีความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการเรียนกับเจ้าของภาษาดีที่สุด ทั้งนี้สำหรับการใช้ภาษาของผู้สอน ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าอาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก แต่ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วยที่อาจารย์ชาวไทยจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอน และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า (1) หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวญี่ปุ่นหรือใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการสอนได้แก่ “การออกเสียงภาษาญี่ปุ่น” และ “การสนทนาภาษาญี่ปุ่น” (2) หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวไทย หรือใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสอน ได้แก่ “ไวยากรณ์” “วรรณคดีญี่ปุ่น” “คันจิ” “การแปล/ล่าม” อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เรียนประมาณร้อยละ 40-50 ที่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่งในรายวิชาเหล่านี้ (3) หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกันได้แก่ “ญี่ปุ่นศึกษา” “การท่องเที่ยว/การโรงแรม” “ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” “การเปรียบเทียบภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย” และ “คำศัพท์” (4) หัวข้อที่ไม่ปรากฏแนวโน้มการเลือกผู้สอนชาวไทย หรือผู้สอนชาวญี่ปุ่น ได้แก่ “การเขียน” และ “การอ่าน”

คำสำคัญ

ความเชื่อ ความคาดหวัง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย บทบาทของผู้สอน

* บทความนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2562 และได้รับหนังสือรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมการวิจัย COE No. COE 62/021 จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2562

The Beliefs and Expectations of Thai Learners of Japanese Concerning Their Japanese Classes, Japanese Teachers, and the Teachers' Role*

Abstract

The objective of this research was to study Thai learners' beliefs and expectations concerning their Japanese classes, Japanese teachers, and the teachers' role. The target of this research was first- to fourth- year students enrolled in the Bachelor of Arts Program in Japanese at Kasetsart University. Ninety-five students participated in the study and the results were as follows.

The terms of "a good Japanese class" that most of the learners identified were "a class that enhanced the student's Japanese language knowledge," "a class in which the lecture was easy to understand," "a class in which one felt comfortable and not stressed" in accordance with the idea of "a good Japanese teacher," which was "a teacher that was good at teaching and where the explanations were easy to understand," "a teacher that understood and accepted the students' way of thinking," and "a teacher that made the class fun and not stressful." Therefore, it can be said that Thai learners are fond of teachers that are kind, fun, easy to understand, and that prioritize the classroom atmosphere.

Regarding the learners' beliefs about learning Japanese and the roles of the teacher, the study found that Thai learners give priority to learning about the Japanese culture, correct pronunciation skills, the learning of vocabulary and grammar, and using Japanese correctly. Furthermore, most of the learners expected the teacher to motivate and encourage the students. Additionally, it was felt that the teachers should manage the class so that it is fun. Further, the learners believed that learning with a native speaker is the best way to learn Japanese. Regarding the teachers' language use, most of the learners agreed that Japanese teachers should primarily use the Japanese language, but they were not sure or disagreed that Thai teachers should use only the Thai language. In terms of the expectations of the instructor and the language being used in the class, the study found that, one, the items that most of the learners expected to learn from a native Japanese teacher using the Japanese language as a medium of instruction were "Japanese pronunciation" and "Japanese conversation." Second, the items that most of the learners expected to learn from Thai teachers, using the Thai language as a medium of instruction, were "grammar," "Japanese literature," "kanji," and "translation/interpretation." Meanwhile, approximately 40 to 50 percent of the students wanted the teachers to use half Japanese language and half Thai language in these courses. Three, the items that most of the learners expected from the team teaching of the Thai and Japanese teachers were "Japanese studies," "Japanese for tourism/hotels," "business Japanese," "the comparative analysis of Japanese and Thai," and "vocabulary." Finally, fourth, the items regarding which the learners did not exactly express a preference for either a native Japanese teacher or Thai teacher were "writing" and "reading."

Key words

beliefs, expectations, Thai learners of Japanese, teachers' role

* This research was supported by Department of Eastern Languages Grant, Faculty of Humanities, Kasetsart University as of fiscal year 2019 and received a Certificate of Exemption COE No. COE 62/021 from the Kasetsart University Research Ethics Committee on 24 June 2019.

1. บทนำ

ผลสำรวจสภาพการณ์การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศโดยแจแปนฟาวด์เดชั่นในปีล่าสุด (2015) พบว่ามีผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั่วโลกจำนวน 64,108 คน ในจำนวนนี้มีผู้สอนชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นเจ้าของภาษา 14,301 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3¹ ซึ่งหมายความว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการสอนภาษาญี่ปุ่นคือผู้สอนชาวต่างชาติที่ไม่ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแม่ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยหมายถึงอาจารย์ชาวไทย

การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยทั่วไปมีทั้งอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ซึ่งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน กล่าวคืออาจารย์ชาวไทยรับผิดชอบวิชาที่เน้นการเรียนรู้หลักการ ทฤษฎี การทำความเข้าใจ เช่นวิชาไวยากรณ์ และวิชาการอ่าน ส่วนอาจารย์ชาวญี่ปุ่นรับผิดชอบวิชาที่เน้นการปฏิบัติ หรือจำเป็นต้องตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา เช่นวิชาสนทนา และการเขียนเป็นต้น ซึ่งตรงกับข้อสังเกตของ カイザ—(1995) ธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าวสอดคล้องกับความเชื่อของผู้สอนชาวไทยที่ว่า “ในชั้นเรียน ครูควรอธิบายไวยากรณ์อย่างละเอียด” ทั้งนี้ความเชื่อดังกล่าวเกิดจากความคิดที่ว่าความถูกต้องของภาษา (ไวยากรณ์ การออกเสียง ฯลฯ) เป็นเรื่องสำคัญ (久保田, 2005) และสัมพันธ์กับประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของครูผู้สอนในอดีตที่เน้นการเรียนรู้ไวยากรณ์ การท่องจำ และการแปล ซึ่งยังคงเป็นรูปแบบหลักของการเรียนภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน (久保田, 2017)

สำหรับภาษาที่ใช้ในชั้นเรียนนั้น อาจารย์ชาวไทยใช้ภาษาไทย และอาจารย์ชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็น

หลักในการบรรยาย ซึ่งแตกต่างจากประเทศมองโกเลีย หรือประเทศจีนที่หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา (Non-Native Teacher: NNT) ก็ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการสอนสำหรับวิชาชั้นกลางขึ้นไป (吉田・芝崎, 2007) สภาพการณ์การเรียนการสอนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นลักษณะเด่นของการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยของไทยโดยผู้สอนชาวไทยตามผลการสำรวจของสมพร² (2548) คือสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนไวยากรณ์และโครงสร้างภาษา ใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยาย ซักถาม และทบทวน สอนโดยใช้ภาษาไทยอธิบายให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจแก่นของภาษา ไม่ค่อยมีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย

อย่างไรก็ตามประเด็นข้อสงสัยของผู้วิจัยคือ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนระหว่างอาจารย์ชาวไทย และอาจารย์ชาวญี่ปุ่น มีความเหมาะสมเพียงใด? สอดคล้องกับความเชื่อ หรือความคาดหวังของผู้เรียนหรือไม่? ยกตัวอย่างเช่นรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติ บางวิชาเช่น “ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” ถูกกำหนดให้สอนโดยชาวญี่ปุ่นด้วยความเชื่อที่ว่าถ้าเป็นเจ้าของภาษา วิชาอะไรก็สอนได้ โดยไม่ได้พิจารณาถึงประสบการณ์และคุณสมบัติของครูผู้สอน ความเชื่อดังกล่าวเกิดจากความศรัทธาในความเป็นเจ้าของภาษานั้นเอง (鹿目・大橋, 2017)

คำว่า “เจ้าของภาษา (Native Speaker)” เป็นคำตรงข้ามกับ “ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา (Non-Native Speaker)” จากการทบทวนวรรณกรรมของ 田中 (2013) พบว่า นักภาษาศาสตร์ให้คำจำกัดความของคำว่า “เจ้าของภาษา” ดังนี้ 1. “ผู้ที่เรียนรู้และมีทักษะการใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งในฐานะภาษาแม่ (mother tongue) หรือภาษาแรก (first learned language)”

¹ ระดับอุดมศึกษา ในจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 20,920 มีครูเจ้าของภาษาจำนวน 5,591 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7

² ขอบเขตการสำรวจได้แก่การศึกษาภาษาญี่ปุ่นระดับขั้นต้น

หรือ 2. “ผู้ที่สามารถใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งได้เป็นอย่างดี (competent speaker) ตรงตามธรรมเนียมปฏิบัติของภาษานั้น ๆ” กล่าวคือเป็นผู้ที่สามารถพูดสิ่งที่ต้องการได้โดยไม่ต้องพิจารณาความถูกต้องด้านการออกเสียงหรือไวยากรณ์ การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงมักเชื่อว่า “เจ้าของภาษา” เป็นต้นแบบที่สามารถอ้างอิงความรู้และความสามารถทางภาษานั้น ๆ (Cook, 1999 อ้างอิงใน 田中, 2013) อย่างไรก็ตาม Paikeday กล่าวว่า “แม้แต่คนที่เรียกได้ว่าเป็นเจ้าของภาษา ก็ยังมีความแตกต่างด้านความสามารถในการใช้ภาษา หรือวัฒนธรรม ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นผู้ที่สมบูรณ์แบบอย่างสิ้นเชิงเสมอไป”(Paikeday,1985 อ้างอิงใน 田中, 2013) ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ 岡本 (2010) ที่กล่าวว่ารู้สึกกังวล และกดดันที่อาจารย์ซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษา³ มองว่าตัวเองซึ่งเป็นเจ้าของภาษา จะต้องสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ถูกต้อง และไม่มีทางที่จะผิดพลาด เพราะมีหลายครั้งที่ตัวเองอธิบายผิดหรือตอบคำถามได้ไม่ดี นอกจากนี้ความรู้ด้านวัฒนธรรม ก็ไม่ใช่ว่าตัวเองจะรู้ดีทุกอย่างตามที่ถูกคาดหวัง กล่าวคือ ตัวตนของ “เจ้าของภาษา” นั้น แท้จริงแล้วแตกต่างจากภาพที่ผู้คนวาดไว้ ดังนั้นความคิดที่ว่า “เจ้าของภาษา” จะพูดภาษาญี่ปุ่นได้ถูกต้องเสมอ และไม่มีทางที่จะผิดพลาดนั้น เป็นภาพลวงตาที่เกิดขึ้นจากศรัทธาอันแรงกล้าต่อเจ้าของภาษา (岡本, 2010 : 230)

นอกจากนี้สำหรับประเด็นภาษาที่ผู้สอนใช้ในชั้นเรียนนั้น การที่อาจารย์ชาวไทยใช้ภาษาไทย และอาจารย์ชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการดำเนินการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการ หรือความคาดหวังของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้เรียนชาวไทยมี

ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น และมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของผู้สอนอย่างไร โดยกำหนดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นกรณีศึกษา

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความเชื่อต่อคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น

縫部他 (2006) และ 縫部 (2010) ได้สำรวจทัศนคติของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติ (นิวซีแลนด์ ไทย เวียดนาม เกาหลี จีน ไต้หวัน) จำนวน 1,441 คน เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับครูภาษาญี่ปุ่น โดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถาม 41 ข้อที่พัฒนาเพิ่มขึ้นจากแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและคุณลักษณะของครูสอนภาษาต่างประเทศของ Moskowitz (1976) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่าคุณสมบัติที่จำเป็น 5 ประการ ได้แก่ 1. ความเชี่ยวชาญในฐานะครูภาษาญี่ปุ่น 2. ประสบการณ์และคุณวุฒิในการเป็นครูภาษาญี่ปุ่น 3. ลักษณะนิสัยที่เหมาะสม 4. ทักษะการสอน 5. ทักษะการจัดการชั้นเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ทั้งนี้ สำหรับผู้เรียนชาวไทย พบว่ามีแนวโน้มให้ความสำคัญกับความเชี่ยวชาญของผู้สอนเป็นอันดับแรก ถัดมาคือลักษณะนิสัย ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการสอน และให้ความสำคัญกับประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้สอนเป็นลำดับสุดท้าย

งานวิจัยที่ศึกษาความเชื่อของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อคุณสมบัติ และบทบาทของครูผู้สอน ได้แก่ Atchara (2008) และยุพกา (2554) ซึ่งพบว่าหัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยได้แก่ “ครูควรให้กำลังใจผู้เรียนอยู่เสมอ” “นอกจากสอน ครูควร

³ ในที่นี้คืออาจารย์ชาวจีน

สร้างความสนทนากับผู้เรียนโดยถามไถ่สารทุกข์ สுகดิบ และควรมีอารมณ์ขันบ้าง” “ครูควรแก้ไข ทันทที เมื่อผู้เรียนใช้ภาษาญี่ปุ่นผิด” “ครูควรสอน ทุกอย่างทีนักเรียนจำเป็นต้องเรียน (ทุกเรื่องทีอยู่ใน ตำรา)” “ครูควรพยายามตอบคำถามของนักเรียนให้ ได้ทุกคำถาม” “อยากให้ครูบอกปัญหา อุปสรรคใน การเรียนภาษาญี่ปุ่น” “เรียนกับครูทีมีประสบการณ์ สอนนานทีที่สุด” “เรียนกับอาจารย์เจ้าของภาษาที ที่สุด” เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่านักศึกษาวิชาเอกภาษา ญี่ปุ่นส่วนใหญ่คิดว่านอกจากเนื้อหาด้านวิชาการ ครู ควรใส่ใจผู้เรียนด้านจิตใจ มีภาวะพึงพาครูในระดับ สูง และให้ว่ความสำคัญกับว่ความถูกต้องของภาษาญี่ปุ่น ซึ่ในประเด็นสุดท้ายนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทีพย์ (2551) ทีพบว่าผู้เรียนชาวไทยให้ว่ความ สำคัญกับว่ความถูกต้องของการใช้ภาษาและการออก เสียง โดยเชื่อว่การเรียนภาษาญี่ปุ่นคือการเรียนคำ ศัพท์ ไวยากรณ์ และการแปล

สำหรับงานวิจัยในประเทศญี่ปุ่น幸 (2006) ได้ ส้ารวจความคิดเห็นของนักเรียนต่อครูชาวต่างชาติที ทดลองสอนในวิชาภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น พบว่เมื่อเรียน จบคอร์ส ผู้เรียนชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิง บวกต่อครูชาวต่างชาติโดยให้เหตุผลว่ “มีครูหลาย แบบทำให้เรียนสนุก” “ถ้าตัวเองพยายามก็จะเป็น อย่างครูได้” “ครูเตรียมการสอนดี” “ครูมีวิธีพลิก แพลงให้การเรียนน่าสนใจ” “ครูช่วยสอนเรื่องยาก ๆ ให้เข้าใจได้” “ครูเก่งภาษาญี่ปุ่น จะมีสัญชาติอะไรก็ ไม่สำคัญ”อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของครูผู้สอนชาวต่าง ชาติทีผู้เรียนระบุคือการออกเสียงทียังไม่ถูกต้อง ไม่ เป็นมาตรฐาน และผู้เรียนไม่คิดจะเลียนแบบ นอกจากนี้ 横田 (2013) ได้ส้ารวจทัศนคติต่อครูชาวต่างชาติ ของนักศึกษาวชิชาทีศึกษาอยู่ในประเทศญี่ปุ่น⁴ พบ ว่ผู้เรียนประมาณครึ่งหนึ่งไม่ต้องการเรียนกับครูชาว

จีน และผู้เรียนร้อยละ 80 ไม่ต้องการเรียนหากเป็นครู ชาวต่างชาติสัญชาติอื่น โดยเหตุผลทีระบุคือ “ออก เสียงไม่ถูกต้อง ไม่ดี” “ภาษาญี่ปุ่นไม่เป็นธรรมชาติ” อย่างไรก็ตาม นักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึงข้อดี ของครูชาวต่างชาติด้านวิธีการสอน ได้แก่ “สามารถ สอนโดยอธิบายด้วยภาษาแม่ของผู้เรียน” “สามารถ สอนโดยเข้าใจทัศนคติ และว่ความเชื่อของผู้เรียน” “สามารถใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ทีเคยเรียน ภาษาญี่ปุ่น” เป็นต้น

นอกจากว่ความเชื่อ และทัศนคติของผู้เรียน ยังมี งานวิจัยทีศึกษาว่ความเชื่อของผู้สอนด้วย ยกตัวอย่าง เช่น 岡崎 (2003) ได้ส้ารวจว่ความเชื่อของผู้สอนชาว ญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับผู้สอนชาวไทย พบหัวข้อทีแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญ เช่น “ครูควรเป็นผู้ให้การบ้านแก่นักเรียน” “ครูควรเป็นผู้กำหนดและควบคุมกิจกรรม การเรียนการสอนในชั้นเรียน” “สิ่งสำคัญทีสุดในการ เรียนภาษาญี่ปุ่นคือการเรียนรู่วิธีแปลจากภาษาไทยเป็น ภาษาญี่ปุ่น” ซึ่ผู้สอนชาวไทยส่วนใหญ่เห็นด้วย ในขณะที่ ผู้สอนชาวญี่ปุ่นทีส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ซึ่นี้เมื่อเปรียบ เทียบกับผลส้ารวจของกมลทีพย์ (2551) และ ยุพกา (2554) ทำให้ทราบว่ผู้สอนชาวไทยทีเห็นด้วยกับหัวข้อ เหล่านี้มีจำนวนมากกว่าผู้เรียนชาวไทย นอกจากนี้ 久保田 (2005) ได้ส้ารวจว่ความเชื่อของผู้สอนภาษา ญี่ปุ่นชาวต่างชาติจากทั่วโลกจำนวน 224 คน โดยใช้ แบบสอบถามทีมีหัวข้อคำถาม 72 ข้อ ซึ่พัฒนาจาก BALLI (Horwitz, 1987) และแบบสอบถามในงาน วิจัยของ Cotterall (1994) พบแนวโน้มว่ความเชื่อที น่าสนใจเกี่ยวกับผู้สอนชาวไทยดังนี้ 1. ผู้สอนชาวไทย เห็นด้วยกับ “ภาษาญี่ปุ่น สอนโดยเจ้าของภาษาที ที่สุด” แต่ไม่เห็นด้วยกับ “ในชั้นเรียนควรใช้แต่เพียง ภาษาเป้าหมาย (=ภาษาญี่ปุ่น) เท่านั้น” 2. ไม่เห็น ด้วยกับ “ในการเรียนภาษาต่างประเทศ สิ่งสำคัญทีสุด

⁴ เป็นนักศึกษานิโคกรรหลักสูตร 2+2 กล่าวคือเรียนภาษาญี่ปุ่นทีประเทศจีน 2 ปี และเรียนวิชาเฉพาะด้านทีประเทศญี่ปุ่น 2 ปี

คือการเรียนรู้ไวยากรณ์” แต่เห็นด้วยกับ “ในชั้นเรียน ครูควรอธิบายไวยากรณ์อย่างละเอียด” นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยว่า “การที่ผู้เรียนใช้ภาษาญี่ปุ่นผิด เป็นความรับผิดชอบของผู้สอน” และ “ผู้สอนควรแก้ไขทันทีเมื่อผู้เรียนใช้ภาษาญี่ปุ่นผิด” กล่าวคือ ผู้สอนชาวไทยมักให้ความสำคัญกับความถูกต้องของภาษา และแม้จะคิดว่าไวยากรณ์อาจไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนภาษา แต่อาจารย์ก็ยังมึหน้าที่จะต้องสอน และอธิบายไวยากรณ์อย่างละเอียด ทำให้ไม่เห็นด้วยกับการใช้แต่เพียงภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียน ทั้ง ๆ ที่เชื่อว่าการสอนโดยเจ้าของภาษาดีที่สุด

2.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และภาษาที่ใช้บรรยายของผู้สอน ชาวญี่ปุ่นและผู้สอนชาวต่างชาติ

รูปแบบการสอนของอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษานั้น ส่วนใหญ่เป็นการสอนเดี่ยว โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มักกำหนดให้อาจารย์ชาวไทยรับผิดชอบวิชาภาษาญี่ปุ่นเชิงวิชาการที่จะต้องมีการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หรือแปลไปมาระหว่างภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทย เช่น ไวยากรณ์ การอ่าน การแปล การล่าม และกำหนดให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นรับผิดชอบรายวิชาเชิงปฏิบัติ เช่น การสนทนา การพูดสุนทรพจน์ การเขียน ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว สนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ เป็นต้น (鹿目・大橋, 2017) นอกจากนี้ ยังมีการจัดการเรียนการสอนแบบอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนคู่กันในลักษณะสอนเป็นทีม (Team teaching) โดยในกรณีนี้มี 2 รูปแบบคือ (1) การแบ่งเนื้อหาที่รับผิดชอบชัดเจน และ (2) การสลับกันสอน

สำหรับภาษาที่ผู้สอนชาวต่างชาติใช้เป็นหลักในชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นนั้น冷 (2005) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาทักษะรวมภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนและผู้สอนชาวจีน และพบว่าผู้เรียนและผู้สอนประมาณร้อยละ 55 มีความเห็นตรงกันว่าผู้สอนบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่⁵ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนร้อยละ 69.4 และผู้สอนร้อยละ 75.9 คาดหวังให้ครูใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในชั้นเรียน

吉田・芝崎 (2007) ได้ศึกษาความคาดหวังต่อครูผู้สอน และความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชาวไทย⁶ เปรียบเทียบกับชาวมองโกเลีย ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนชาวไทยร้อยละ 80 ต้องการให้อาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นอธิบายไวยากรณ์ สำหรับภาษาที่ใช้ในห้องเรียนนั้น ผู้เรียนประมาณร้อยละ 64 คาดหวังให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาญี่ปุ่นสอน และผู้เรียนประมาณร้อยละ 69 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยใช้ภาษาไทยสอน อย่างไรก็ตาม มีผู้เรียนประมาณร้อยละ 33 คาดหวังให้ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน และ ผู้เรียนบางส่วน (16%) ต้องการให้ทั้งอาจารย์ชาวไทย และอาจารย์ชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาไทยในห้องเรียน กล่าวคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ให้การยอมรับกับการที่ผู้สอนใช้ภาษาแม่ของตนเองในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามยังมีผู้เรียนบางส่วนที่ต้องการให้ชาวไทยเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่น และต้องการให้ชาวญี่ปุ่นเสริมการใช้ภาษาไทย

Saranya・吉田 (2012) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นต้นชาวไทย⁷ ต่อบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่น พบว่าหัวข้อที่ผู้เรียนชาวไทยประมาณครึ่งหนึ่งคาดหวังให้สอนโดยอาจารย์ชาวไทย และคาดหวังให้ใช้ภาษาไทย

⁵ ผู้เรียนและผู้สอนที่คิดว่า อาจารย์ชาวจีนใช้ภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่งมีใกล้เคียงกันคือประมาณ 38.3% และ 44.8% ตามลำดับ

⁶ ชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวนรวม 45 คน

⁷ นักศึกษาที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาโทหรือวิชาเลือกเสรี

ในการบรรยายได้แก่ “การสอนไวยากรณ์” และ “การอธิบายเปรียบเทียบทางไวยากรณ์” ในทางกลับกัน หัวข้อที่ผู้เรียนชาวไทยประมาณครึ่งหนึ่งคาดหวังให้สอนโดยอาจารย์ญี่ปุ่น และคาดหวังให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการบรรยายได้แก่ “การออกเสียงคำศัพท์” และ “การสอนสนทนา” อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้เรียนอีกประมาณครึ่งหนึ่ง (เฉลี่ย 30-50%) ตอบว่า หัวข้อเหล่านี้จะสอนด้วยอาจารย์ชาวไทยหรือชาวญี่ปุ่น และจะอธิบายด้วยภาษาไทย หรือภาษาญี่ปุ่นก็ได้ ทั้งนี้คาดว่าเป็นเพราะเนื้อหาที่เรียนคือภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น ดังนั้นการสอนโดยชาวไทยหรือชาวญี่ปุ่น และการอธิบายด้วยภาษาไทย หรือภาษาญี่ปุ่นก็สามารถเข้าใจได้ไม่ยาก ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจการอธิบายไวยากรณ์ด้วยภาษาญี่ปุ่น และไม่รู้สึกละบากที่จะเรียนการสนทนากับอาจารย์ชาวไทย กล่าวคือผู้เรียนตระหนักในข้อดีของอาจารย์เจ้าของภาษา (Native Teacher) และอาจารย์ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา (Non-Native Teacher) แต่ไม่ได้แบ่งแยกหน้าที่ออกจากกันอย่างชัดเจน

สำหรับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นภายในประเทศญี่ปุ่นนั้น ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามระยะหลังนี้ สถาบันการศึกษาหลายแห่งทั้งโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่น และมหาวิทยาลัยมีการจ้างครูชาวต่างชาติ^๓ เพื่อสอนภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น (横田, 2013 ; 高橋, 2015) และเนื่องจากผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติในประเทศญี่ปุ่นมีหลายสัญชาติ แม้ไม่ใช่เจ้าของภาษา ผู้สอนชาวต่างชาติก็จำเป็นต้องบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นทั้งหมด นอกจากนี้ยังต้องสอนวิชาที่ไม่คุ้นเคย เช่น การเขียน หรือวิชาสนทนา (横田, 2017) ซึ่งการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศมักกำหนดให้รายวิชาเหล่านี้รับผิดชอบโดยชาวญี่ปุ่น จึงกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่นไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจนระหว่างผู้สอนชาวต่างชาติ และผู้สอนชาวญี่ปุ่น ภาษาที่ผู้สอนใช้ก็ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือใช้ภาษาญี่ปุ่นในการบรรยาย

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่า ผู้สอนชาวญี่ปุ่น และผู้สอนชาวต่างชาติต่างมีข้อดี และจุดแข็งที่แตกต่างกัน ทำให้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบรายวิชาที่สอนตามความถนัด และในกรณีของประเทศไทยมีธรรมเนียมปฏิบัติที่ว่าหากเป็นอาจารย์ชาวไทยจะบรรยายด้วยภาษาไทยเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยของ吉田・芝崎 (2007) จะเห็นได้ว่าผู้เรียนประมาณ 1 ใน 3 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยใช้ภาษาญี่ปุ่นในห้องเรียน และอีกบางส่วนคาดหวังให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาไทยในห้องเรียน และในงานของ Saranya・吉田 (2012) ซึ่งให้เห็นว่าผู้เรียนชาวไทยไม่ได้แบ่งแยกหน้าที่ของอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นอย่างชัดเจน โดยผู้เรียนสามารถเข้าใจการอธิบายไวยากรณ์ด้วยภาษาญี่ปุ่น และไม่รู้สึกละบากที่จะเรียนการสนทนากับอาจารย์ชาวไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาต่อยอดว่า กรณีของนักศึกษาวิชาเอกในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน) มีความคาดหวังอย่างไรต่อการกำหนดผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ความคาดหวังนี้เชื่อมโยงกับความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่ อย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบรายวิชาที่สอนระหว่างชาวไทยกับชาวญี่ปุ่น (NNT/NT) และ

^๓ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและชาวเกาหลี (横田, 2013 ; 横田, 2017 ; 高橋, 2015)

ภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (TH/JP)

2. เพื่อวิเคราะห์ว่าความคาดหวังดังกล่าว สอดคล้องกับความเชื่อของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

4. นิยามคำศัพท์

1. “ความเชื่อ”

ความเชื่อของผู้เรียน (learner beliefs) หมายถึง ความคิด ทักษะคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ พจนานุกรมการสอนภาษา และภาษาศาสตร์ประยุกต์ให้ความหมายไว้ว่า “ideas learners have concerning different aspects of language, language learning and language teaching, that may influence their attitudes and motivations in learning and have an effect on their learning strategies and learning outcomes”(p. 297 Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics (3rd edition), Longman, 2002)

2. “ความคาดหวัง”

พจนานุกรมภาษาอังกฤษร่วมสมัยลงแมน ให้ความหมายของ “ความคาดหวัง (expectation)” ว่าหมายถึง “ความรู้สึก หรือความเชื่อว่าบางสิ่งควรจะเป็น หรือบางคนควรจะทำปฏิกิริยาอย่างไร” ทั้งนี้ ความคาดหวังเชื่อมโยงกับแรงจูงใจ กล่าวคือ เมื่อคิดว่าการกระทำบางอย่างจะทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง ผู้คนนั้นจะเกิดความรู้สึกอยาก และพยายามที่จะทำกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งเป็นไปตามตามทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Victor Vroom¹⁰ จากคำอธิบายดังกล่าว งานวิจัยนี้ขอนิยาม “ความคาดหวัง” ว่าหมายถึง “ความรู้สึกนึกคิดที่แสดงถึงความต้องการ หรือความปรารถนาต่อบทบาท

หน้าที่ของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น ในประเด็นของการ กำหนดผู้สอน และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น”

5. วิธีการวิจัย

5.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยได้แก่ นิสิตวิชาเอก ภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 1-4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 95 คน

5.2 เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี ระดับ JLPT และประสบการณ์การศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น

ตอนที่ 2 ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามโดยอ้างอิงงานวิจัยก่อนหน้า ได้แก่ 吉田・柴崎 (2007) ซึ่งได้ศึกษากับผู้เรียนชาวไทย และ 縫部 (2010), 久保田 (2005) ซึ่งได้ศึกษาเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่มีชาวไทยรวมอยู่ด้วย ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่

1. “ชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ควรมีลักษณะอย่างไร โดยให้เลือกตอบ 3 ข้อจากทั้งหมด 6 ข้อ อ้างอิงเนื้อหาจาก 吉田・柴崎 (2007) (ดูรายละเอียดในแผนภาพ 2)

2. “ครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ควรมีลักษณะอย่างไร โดยให้เลือกตอบ 3 ข้อจากทั้งหมด 12 ข้อ อ้างอิงเนื้อหาจาก 縫部 (2010) และเพิ่มเติมอีก 2 หัวข้อจาก 吉田・柴崎 (2007) ได้แก่ “ครูที่นำเคารพ” และ “ครูที่เข้มงวด” (ดูรายละเอียดในแผนภาพ 3)

⁹ <https://www.ldoceonline.com/jp/dictionary/expectation>

¹⁰ วิคเตอร์ วูม (Victor Vroom) เป็นผู้ริเริ่มทฤษฎีแรงจูงใจตามความคาดหวังในการอธิบายการที่บุคคลถูกจูงใจให้ทำงานหรือกิจกรรมบางอย่าง เมื่อบุคคลคาดหวังว่าจะได้รับสิ่งที่ต้องการจากการทำกิจกรรมนั้น (อรรถพันธ์, 2555, น. 57)

3. ความเชื่อต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วยคำถาม 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ คุณสมบัตินักเรียน เนื้อหาการสอน และวิธีการสอน โดยอ้างอิงจาก久保田 (2005) ทั้งนี้ ผู้วิจัยเพิ่มเติมหัวข้อคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของการแปล และการใช้ภาษาของผู้สอน เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการวิจัยอีก 5 ข้อ โดยให้เลือกตอบ 1-5 ตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (ดูรายละเอียดในตาราง 1)

ตอนที่ 3 ความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอนระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น (NNT/NT) ในรายวิชาต่าง ๆ¹¹ โดยให้เลือกว่าต้องการ “อาจารย์ชาวไทยสอนเป็นหลัก” “อาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนเป็นหลัก” หรือ “อาจารย์ชาวไทยสอนคู่กับชาวญี่ปุ่น” และความคาดหวังต่อภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (TH/JP) โดยให้เลือกว่าต้องการ “ภาษาไทยเป็นหลัก” “ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก” หรือ “ภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง ๆ ” ซึ่งอ้างอิงรูปแบบจาก Saranya · 吉田 (2012)

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้เรียนเขียนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่น

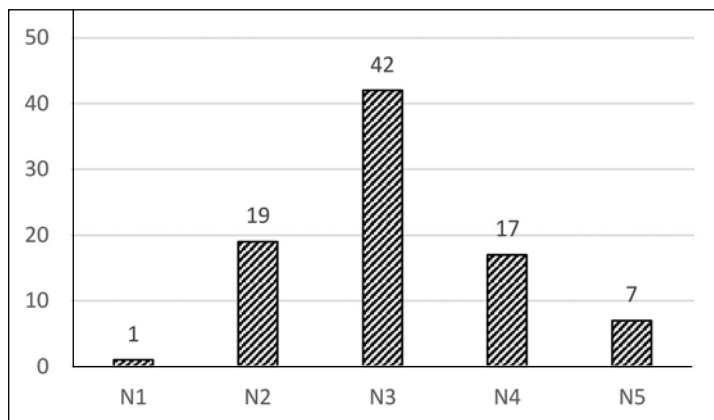
5.3 การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ผล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายทำในชั้นเรียนโดยใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และสรุปผลในภาพรวม

6. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

6.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 95 คน แบ่งเป็นเพศชาย 22 คน (ร้อยละ 23.2) และเพศหญิง 73 คน (ร้อยละ 76.8) ผู้ที่มีประสบการณ์การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น มีจำนวน 42 คน (ร้อยละ 44.2) ในจำนวนนี้ ผู้ที่เคยไปศึกษาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนมี 20 คน (ร้อยละ 47.6) และผู้ที่เคยไปศึกษาเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปี มีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 40.5) ผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น มีจำนวน 53 คน (ร้อยละ 55.8) สำหรับระดับ JLPT ผู้ที่มีผลสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น มีจำนวน 86 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สอบผ่าน N3 ซึ่งมี 42 คน (ร้อยละ 48.8)



แผนภาพ 1 ระดับ JLPT ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย (หน่วย: คน)

¹¹ กำหนดหัวข้อตามเนื้อหาวิชาที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

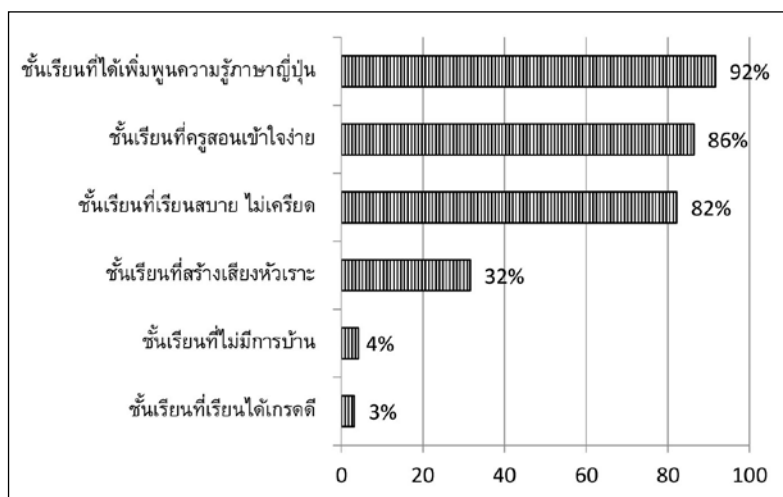
6.2 ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น

6.2.1 “ชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี”

ลักษณะของชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดีในความคิดของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย 3 อันดับแรกได้แก่ “ชั้นเรียนที่ได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่น” (ร้อยละ 92) “ชั้นเรียนที่ครูสอนเข้าใจง่าย” (ร้อยละ 86) และ “ชั้นเรียนที่เรียนสบาย ไม่เครียด” (ร้อยละ 82) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ 吉田・柴崎 (2007)

การสอนนาน” เป็นคำตอบของเงื่อนไขของครูที่ดี จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนคิดว่าทักษะการสอนสำคัญกว่าระดับความสามารถ หรือประสบการณ์การสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน

ผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า นอกจากการได้รับความรู้ หรือทักษะการสอนที่ดีของครู ผู้เรียนให้ความสำคัญกับบรรยากาศในห้องเรียนที่ควรผ่อนคลาย มีความสนุกสนาน โดยกลุ่มตัวอย่างระบุเพิ่ม



แผนภาพ 2 ลักษณะของ “ชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ในความคิดเห็นของผู้เรียน

6.2.2 “ครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดี”

คุณลักษณะของครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดีในความคิดของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย 3 อันดับแรกได้แก่ “ครูที่สอนเก่ง/อธิบายเข้าใจง่าย” (ร้อยละ 78) “ครูที่เข้าใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน” (ร้อยละ 65) และ “ครูที่สอนสนุก ไม่เครียด” (ร้อยละ 43) ในทางกลับกัน ไม่มีผู้เรียนคนใดคิดว่าครูที่เข้มงวดเป็นครูที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ 吉田・柴崎 (2007) จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนชาวไทยชอบครูที่ใจดี สอนสนุก และอธิบายเข้าใจง่าย ทั้งนี้มีผู้เรียนจำนวนน้อยมากที่เลือก “ครูที่เก่งภาษาญี่ปุ่น” หรือ “ครูที่มีประสบการณ์

เดิมเกี่ยวกับประเด็นนี้ในแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

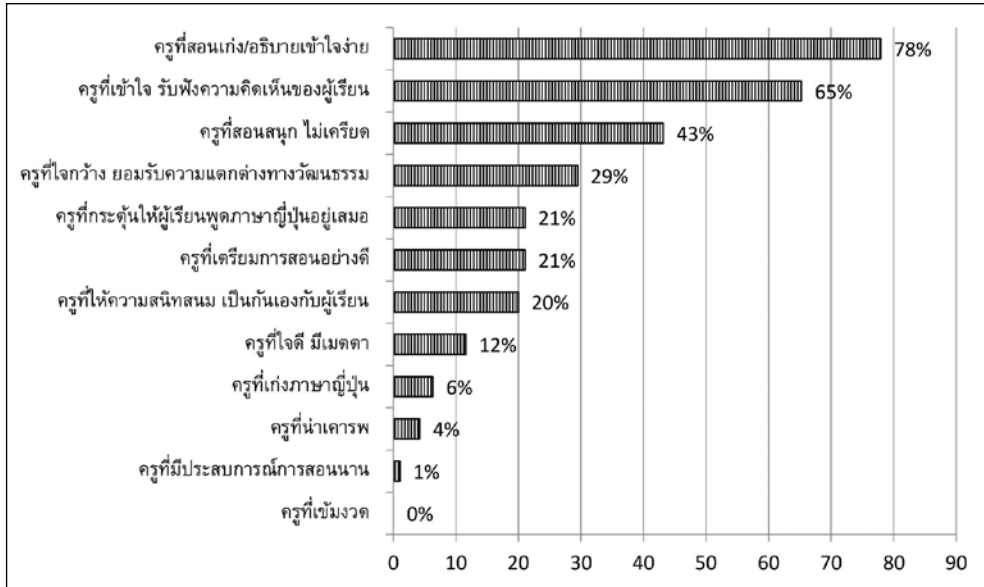
“การเรียนที่ไม่เครียดและไม่กดดันจนเกินไป จะทำให้สามารถกล่าวพูดภาษาญี่ปุ่นได้มากขึ้น” (1st_10F¹²)

“คลาสเรียนที่สนุกสนานทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น และไม่หมดกำลังใจที่จะเรียนต่อไป” (1st_21M)

“ภาษาญี่ปุ่นยากมากค่ะ ถ้าเรียนแล้วเครียด ไม่สนุกก็ไม่อยากมาเรียนแล้วค่ะ” (4th_18F)

“บรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนดีเครียดอาจทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน และรับความรู้ได้น้อยลง” (4th_20F)

¹² รหัสของกลุ่มประชากรแสดงถึง ชั้นปี ลำดับของประชากรในชั้นปี และเพศ



แผนภาพ 3 คุณลักษณะของ “ครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ในความคิดเห็นของผู้เรียน

6.2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น และบทบาทหน้าที่ของครูสอนภาษาญี่ปุ่น

จากตาราง 1 พบว่าหัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 เห็นด้วย ได้แก่ “ในการสอนภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ควรต้องสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมญี่ปุ่น” (95%) “อาจารย์ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมญี่ปุ่น” (95%) “อาจารย์ควรออกเสียงภาษาญี่ปุ่นให้เป็นธรรมชาติ ถูกต้องตามมาตรฐาน” (92%) “อาจารย์ควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนอยู่เสมอ” (92%) “การเรียนภาษาญี่ปุ่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการเรียนคำศัพท์” (90%) จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนให้ความสำคัญมากที่สุดกับการเรียนรู้ และการเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทักษะการออกเสียงที่ถูกต้อง การสร้างแรงจูงใจในการเรียน และการเรียนรู้คำศัพท์

หัวข้อที่ผู้เรียนประมาณร้อยละ 80 เห็นด้วย ได้แก่ “อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก” (89%) “อาจารย์ควรให้

กำลังใจนักเรียนอยู่เสมอ” (89%) “อาจารย์ควรจัดการเรียนการสอนให้มีความสุขสนุกสนาน” (83%) “ในชั้นเรียน อาจารย์ควรอธิบายไวยากรณ์อย่างละเอียด” (82%) จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนคิดว่าครูควรเป็นผู้ให้กำลังใจผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนให้มีความสุขสนุกสนานซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับ “ชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” และ “ครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” และคาดหวังให้ครูอธิบายไวยากรณ์อย่างละเอียด ถึงแม้จะบางคนจะไม่แน่ใจว่าไวยากรณ์สำคัญที่สุดในการเรียนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของผู้สอนชาวไทย (久保田, 2005) ทั้งนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้คาดหวังให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นใช้ภาษาไทยในชั้นเรียน

หัวข้อที่ผู้เรียนประมาณร้อยละ 70 เห็นด้วย ได้แก่ “ในชั้นเรียน อาจารย์ควรแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนใช้ภาษาญี่ปุ่นผิด” (76%) “อาจารย์ควรเตือนให้นักเรียนออกเสียงภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้องอยู่เสมอ” (75%) “การเรียนภาษาญี่ปุ่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการเรียนไวยากรณ์” (75%) “การเรียนภาษาญี่ปุ่น ควรเรียนกับครูเจ้าของภาษาที่ดีที่สุด” (73%) จึงกล่าวได้

ว่าผู้เรียนจำนวนมากยังคงให้ความสำคัญกับความถูกต้องทั้งวิธีการใช้ภาษาญี่ปุ่น และการออกเสียง และยังคงศรัทธาความเป็นเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตามผู้ ที่คิดว่า “เรียนที่ประเทศญี่ปุ่นดีที่สุด” มีอัตราส่วน

ร้อยละ 60 กล่าวคือยังมีผู้เรียนบางส่วนที่ไม่เห็นด้วย หรือไม่แน่ใจว่าการเรียนในประเทศญี่ปุ่นจะเป็นปัจจัย กำหนดความสำเร็จในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

ตาราง 1 ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น และบทบาทหน้าที่ของครูสอนภาษาญี่ปุ่น

หัวข้อคำถาม	1 ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	2 ไม่เห็นด้วย	3 ไม่ แน่ใจ	4 เห็นด้วย	5 เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวนรวม ของผู้ที่เห็น ด้วย (4+5)
17. ในการสอนภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ควรต้องสอดแทรก ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมญี่ปุ่น	0%	0%	5%	44%	51%	95%
16. อาจารย์ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมญี่ปุ่น	0%	1%	4%	44%	51%	95%
6. อาจารย์ควรออกเสียงภาษาญี่ปุ่นให้เป็นธรรมชาติ ถูกต้องตามมาตรฐาน	0%	2%	6%	37%	55%	92%
14. อาจารย์ควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียน อยู่เสมอ	0%	0%	8%	41%	51%	92%
2. การเรียนภาษาญี่ปุ่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการเรียนคำศัพท์	2%	1%	7%	36%	54%	90%
18. อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก	0%	1%	10%	27%	62%	89%
12. อาจารย์ควรให้กำลังใจนักเรียนอยู่เสมอ	0%	2%	9%	31%	58%	89%
11. อาจารย์ควรจัดการเรียนการสอนให้มีความสนุกสนาน	0%	0%	17%	41%	42%	83%
9. ในชั้นเรียน อาจารย์ควรอธิบายไวยากรณ์อย่างละเอียด	0%	4%	14%	36%	46%	82%
8. ในชั้นเรียน อาจารย์ควรแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนใช้ ภาษาญี่ปุ่นผิด	1%	2%	21%	36%	40%	76%
7. อาจารย์ควรเตือนให้นักเรียนออกเสียงภาษาญี่ปุ่น อย่างถูกต้องอยู่เสมอ	2%	4%	19%	46%	29%	75%
1. การเรียนภาษาญี่ปุ่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการเรียนไวยากรณ์	2%	0%	23%	60%	15%	75%
5. การเรียนภาษาญี่ปุ่น ควรเรียนกับครูเจ้าของภาษาดีที่สุด	1%	1%	25%	37%	36%	73%
4. การเรียนภาษาญี่ปุ่น เรียนในประเทศญี่ปุ่นดีที่สุด	1%	5%	34%	38%	22%	60%
13. อาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นควรมีอารมณ์ขัน	0%	5%	38%	39%	18%	57%
15. อาจารย์ควรกำหนดเนื้อหาที่จะเรียนตามความสนใจ ของนักเรียน	1%	5%	44%	33%	17%	50%
3. การเรียนภาษาญี่ปุ่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการเรียนวิธีแปล จากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น	2%	18%	39%	31%	10%	41%
10. เมื่ออ่านเนื้อเรื่องภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ควรแปลความหมาย เป็นภาษาไทยทีละประโยค	5%	20%	37%	23%	15%	38%
19. อาจารย์ชาวไทยควรจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก	6%	26%	49%	14%	5%	19%
20. ภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ไม่สามารถเป็นต้นแบบได้	27%	39%	29%	4%	1%	5%

หัวข้อที่ผู้เรียนประมาณร้อยละ 50 เห็นด้วย ได้แก่ “อาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นควรต้องมีอารมณ์ขัน” (57%) “อาจารย์ควรกำหนดเนื้อหาที่จะเรียนตามความสนใจของนักเรียน” (50%) จึงกล่าวได้ว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้เรียนคิดว่าครูควรสอนสบาย ๆ ไม่เคร่งเครียด และคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน

หัวข้อที่ผู้เรียนประมาณร้อยละ 40 เห็นด้วย ได้แก่ “การเรียนภาษาญี่ปุ่น สิ่งสำคัญที่สุดคือการเรียนวิธีแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น” (41%) “เมื่ออ่านเนื้อเรื่องภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ควรแปลความหมายเป็นภาษาไทยทีละประโยค” (38%) จึงกล่าวได้ว่าปัจจุบันผู้เรียนที่คิดว่าการแปลเป็นสิ่งสำคัญ มีจำนวนน้อยลง ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ กมลทิพย์ (2551)

สำหรับหัวข้อที่ผู้เรียนจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 20 เห็นด้วย ได้แก่ “อาจารย์ชาวไทยควรจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก” (19%) “ภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ไม่สามารถเป็นต้นแบบได้” (5%) จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ให้การยอมรับถึงแม้อาจารย์ชาวไทยจะจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาญี่ปุ่น และมีความเชื่อมั่นในภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้

6.3 ความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอน และ ภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6.3.1 หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวญี่ปุ่น หรือใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวญี่ปุ่น หรือใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การออกเสียงและการสนทนา

หัวข้อ “การสอนการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น” ผู้เรียนร้อยละ 86 ต้องการให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอน และผู้เรียนร้อยละ 83 ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นสอน

เนื่องจากทักษะการออกเสียงเน้นที่ความถูกต้อง และ ความเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนจึงคาดหวังให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของภาษาที่สามารถเป็นต้นแบบได้ ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าผู้เรียนไม่ได้พิจารณาถึงเนื้อหาด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการออกเสียง ส่วนใหญ่จึงคิดว่าไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาไทย

หัวข้อ “การสอนและฝึกฝนทักษะการสนทนา/ สุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่น” พบว่าผู้เรียนประมาณร้อยละ 48 ต้องการให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอน หรือให้สอนร่วมกันระหว่างชาวญี่ปุ่นและชาวไทย สำหรับภาษาที่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ ผู้เรียนร้อยละ 67 คาดหวังให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นหลัก อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เรียนประมาณร้อยละ 31 ต้องการให้ผู้สอนใช้ทั้งภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย ซึ่งสะท้อนความกังวลบางอย่างของผู้เรียน หากพิจารณาสถานการณ์จริงที่ว่าวิชาสนทนา หรือวิชาที่เน้นทักษะการพูด มักถูกกำหนดให้รับผิดชอบโดยอาจารย์เจ้าของภาษา อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรต้องพิจารณาระดับภาษาญี่ปุ่นที่ใช้พูดในชั้นเรียน โดยเฉพาะกับผู้เรียนระดับชั้นต้น อาจใช้ภาพ หรือภาษาไทยเสริมในรูปแบบต่างๆ บางครั้ง เพื่อกระตุ้น และเสริมสร้างความเข้าใจด้านเนื้อหาการเรียนรู้อีกผู้เรียน

ตาราง 2 ความคาดหวังต่อการสอนการออกเสียง ภาษาญี่ปุ่น

ภาษาผู้สอน \ ภาษา	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%
NT	2 2.1%	75 78.9%	5 5.3%	82 86.3%
NNT+NT	1 1.1%	4 4.2%	8 8.4%	13 13.7%
รวม	3 3.2%	79 83.2%	13 13.7%	95

ตาราง 3 ความคาดหวังต่อการสอนและฝึกฝนทักษะ การสนทนา/สุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่น

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	1 1.1%	2 2.1%	0 0.0%	3 3.2%
NT	0 0.0%	38 40%	8 8.42%	46 48.4%
NNT+NT	1 1.1%	24 25.3%	21 22.1%	46 48.4%
รวม	2 2.1%	64 67.4%	29 30.5%	95

6.3.2 หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้ สอนเป็นชาวไทย หรือใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการ จัดการเรียนการสอน

หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนเป็น ชาวไทย หรือใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการจัดการเรียน การสอน ได้แก่ ไวยากรณ์ วรรณคดีญี่ปุ่น คันจิ และ การแปล/การล่าม

หัวข้อ “การสอนไวยากรณ์” ผู้เรียนประมาณ ร้อยละ 68 ต้องการให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ชาวไทย และผู้เรียนประมาณร้อยละ 55 ต้องการให้ผู้สอนใช้ ภาษาไทยเป็นหลักในการบรรยาย อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ ต้องการให้ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง มีประมาณร้อยละ 42 หากพิจารณาสถานการณ์จริง ที่ว่าวิชาไวยากรณ์ มักถูกกำหนดให้สอนโดยอาจารย์ ชาวไทย ผลการวิจัยชี้ว่าผู้สอนชาวไทยควรเพิ่ม ปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนให้มากขึ้น โดย ควรออกแบบกิจกรรมที่เอื้ออำนวย เช่น การกำหนด สถานการณ์จำลอง หรือบทบาทสมมติ ฯลฯ เพื่อช่วย ให้ผู้เรียนฝึกใช้ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์ที่ ใกล้เคียงกับความจริง นอกเหนือจากการอธิบายวิธี การใช้รูปประโยค การนำเสนอประโยคตัวอย่าง หรือ การฝึกแต่งประโยค

หัวข้อ “การสอนวรรณคดีญี่ปุ่น” มีแนวโน้มใกล้ เคียงกับ “การสอนไวยากรณ์” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 60 คาดหวังให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ชาวไทย และผู้ เรียนประมาณร้อยละ 48 คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษา ไทยเป็นหลักในการบรรยาย อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เรียน อีกประมาณร้อยละ 45 ที่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษา ไทยร่วมกับภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง

ตาราง 4 ความคาดหวังต่อการสอนไวยากรณ์

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	44 46.3%	2 2.1%	19 20.0%	65 68.4%
NT	1 1.1%	1 1.1%	1 1.1%	3 3.2%
NNT+NT	7 7.4%	0 0.0%	20 21.1%	27 28.4%
รวม	53 54.7%	3 3.2%	39 42.1%	95

ตาราง 5 ความคาดหวังต่อการสอนวรรณคดีญี่ปุ่น

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	39 41.1%	0 0.0%	18 18.9%	57 60.0%
NT	1 1.1%	5 5.3%	3 3.2%	9 9.5%
NNT+NT	6 6.3%	1 1.1%	22 23.2%	29 30.5%
รวม	46 48.4%	6 6.3%	43 45.3%	95

หัวข้อ “การสอนคันจิ” ผู้เรียนประมาณร้อย ละ 47 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยสอน และผู้เรียน อีกประมาณร้อยละ 38 ต้องการให้อาจารย์ชาวไทย สอนร่วมกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ส่วนภาษาที่ใช้ ผู้เรียน

ตาราง 6 ความคาดหวังต่อการสอนคั่นจิ

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	36 37.9%	0 0.0%	9 9.5%	45 47.4%
NT	0 0.0%	8 8.4%	6 6.3%	14 14.7%
NNT+NT	5 5.3%	4 4.2%	27 28.4%	36 37.9%
รวม	41 43.2%	12 12.6%	42 44.2%	95

ตาราง 7 ความคาดหวังต่อการสอนการแปล/การล่าม

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	31 32.6%	1 1.1%	24 25.3%	56 58.9%
NT	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%
NNT+NT	6 6.3%	1 1.1%	32 33.7%	39 41.1%
รวม	37 38.9%	2 2.1%	56 58.9%	95

ประมาณร้อยละ 44 ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทยอย่างละครึ่ง และผู้เรียนประมาณร้อยละ 43 ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาไทยเป็นหลัก

หัวข้อ “การสอนการแปล/การล่าม” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 59 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยสอน และผู้เรียนอีกประมาณร้อยละ 41 ต้องการให้อาจารย์ชาวไทยสอนร่วมกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น ส่วนภาษาที่ใช้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 59 ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทยอย่างละครึ่ง ดังนั้นวิชาการแปล/การล่ามที่ต้องมีการแปล/ล่ามจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่น หรือจากภาษาญี่ปุ่นเป็น

ภาษาไทย ควรพิจารณาจัดการเรียนการสอนเป็นทีม (Team Teaching) กรณีที่รับผิดชอบโดยอาจารย์ชาวไทย ผู้สอนควรพิจารณาเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นให้มากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 4-7 สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า การสอนไวยากรณ์ วรรณคดีญี่ปุ่น คั่นจิ และการแปล/การล่าม ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยสอน และคาดหวังให้ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่พึงพอใจกับการที่อาจารย์ชาวไทยสอนวิชาเหล่านี้ อย่างไรก็ตามยังมีผู้เรียนบางส่วนคาดหวังให้สอนร่วมกันระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น และอีกประมาณครึ่งหนึ่งต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นร่วมกันอย่างละครึ่ง โดยเฉพาะวิชาการแปล/การล่าม

6.3.3 หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน

หัวข้อที่ผู้เรียนคาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน ได้แก่ การสอนเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น (ญี่ปุ่นศึกษา) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว/การโรงแรม ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ การเปรียบเทียบภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย และการสอนคำศัพท์

หัวข้อ “การสอนเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 47 ต้องการให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน และผู้เรียนอีกร้อยละ 42 ต้องการให้ชาวญี่ปุ่นสอนเป็นหลักสำหรับภาษาที่ผู้สอนใช้ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 57 ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่ง

หัวข้อ “การสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว/การโรงแรม” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 56 ต้องการให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกันสำหรับภาษาที่ผู้สอนใช้ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 66 ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่ง

ตาราง 8 ความคาดหวังต่อการสอนเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	6 6.3%	0 0.0%	4 4.2%	10 10.5%
NT	2 2.1%	20 21.1%	18 18.9%	40 42.1%
NNT+NT	9 9.5%	4 4.2%	32 33.7%	45 47.4%
รวม	17 17.9%	24 25.3%	54 56.8%	95

ตาราง 9 ความคาดหวังต่อการสอนภาษาญี่ปุ่น เพื่อการท่องเที่ยว/การโรงแรม

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	11 11.6%	1 1.1%	14 14.7%	26 27.4%
NT	1 1.1%	9 9.5%	6 6.3%	16 16.8%
NNT+NT	2 2.1%	8 8.4%	43 45.3%	53 55.8%
รวม	14 14.7%	18 18.9%	63 66.3%	95

หัวข้อ “การสอนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 65 ต้องการให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน สำหรับภาษาที่ผู้สอนใช้ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 63 ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่ง

หัวข้อ “การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 48 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอน

ร่วมกัน หรืออาจารย์ชาวไทยสอนเป็นหลัก สำหรับภาษาที่ใช้ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 58 ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่ง

หัวข้อ “การสอนคำศัพท์” ผู้เรียนประมาณร้อยละ 51 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน สำหรับภาษาที่ผู้สอนใช้ ผู้เรียนประมาณร้อยละ 58 ต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่ง

ตาราง 10 ความคาดหวังต่อการสอนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	9 9.5%	0 0.0%	5 5.3%	14 14.7%
NT	1 1.1%	14 14.7%	4 4.2%	19 20.0%
NNT+NT	3 3.2%	8 8.4%	51 53.7%	62 65.3%
รวม	13 13.7%	22 23.2%	60 63.2%	95

ตาราง 11 ความคาดหวังต่อการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	26 27.4%	2 2.1%	18 18.9%	46 48.4%
NT	0 0.0%	1 1.1%	2 2.1%	3 3.2%
NNT+NT	9 9.5%	2 2.1%	35 36.8%	46 48.4%
รวม	35 36.8%	5 5.3%	55 57.9%	95

ตาราง 12 ความคาดหวังต่อการสอนคำศัพท์

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	15 15.8%	1 1.1%	9 9.5%	25 26.3%
NT	2 2.1%	9 9.5%	11 11.6%	22 23.2%
NNT+NT	8 8.4%	5 5.3%	35 36.8%	48 50.5%
รวม	25 26.3%	15 15.8%	55 57.9%	95

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 8-12 สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น (ญี่ปุ่นศึกษา) ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว/ การโรงแรม ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ การเปรียบเทียบภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่น และการสอนคำศัพท์ ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน และต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง

ทั้งนี้ วิชาวญี่ปุ่นศึกษา คาดว่าผู้เรียนต้องการเข้าใจเนื้อหาที่เรียนจากคำอธิบายภาษาไทย และต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่นจากเจ้าของภาษาซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่แท้จริงสำหรับภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยว/การโรงแรม และภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ เป็นวิชาที่มีทั้งเนื้อหาเฉพาะด้าน และการฝึกฝนทักษะ ซึ่งคาดว่าผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือจากทั้งอาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่น เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและฝึกฝนทักษะเฉพาะด้านสำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาไทย-ภาษาญี่ปุ่นนั้น ผลการศึกษาแตกต่างจาก Saranya · 吉田 (2012) ที่คาดหวังให้เป็นหน้าที่ของผู้สอนชาวไทย ทั้งนี้คาดว่าเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น จึงต้องการให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นช่วยอธิบายจากมุมมองของคนญี่ปุ่นด้วย อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม การอธิบายเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นนั้น ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างเชิงภาษาศาสตร์ของทั้งสองภาษา ซึ่งเจ้าของภาษา แม้จะสามารถตัดสินความถูกต้อง หรือความเหมาะสมของภาษา แต่บางครั้งอาจไม่สามารถอธิบายเชิงหลักการได้ ผู้สอนชาวไทยที่รับผิดชอบวิชาภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่น หรือโครงสร้างภาษาญี่ปุ่น ควรให้ข้อมูลดังกล่าว เพื่อไม่ให้ผู้เรียนคาดหวังว่าจะต้องได้คำตอบ หรือคำอธิบายที่เหมาะสมจากเจ้าของภาษาเสมอไป ทั้งนี้ความคาดหวังที่มากเกินไป ก็อาจสร้างความกังวล และความกดดันต่ออาจารย์เจ้าของภาษา (岡本, 2010)

ด้านการสอนคำศัพท์นั้น นอกจากคำแปล คำอธิบายภาษาไทยที่ได้จากอาจารย์ชาวไทย คาดว่าผู้เรียนต้องการให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นช่วยสอนวิธีการใช้ที่เป็นธรรมชาติ ทั้งนี้สำหรับผู้เรียนชั้นปีสูง การใช้ภาษาญี่ปุ่นอธิบายความหมาย หรือวิธีใช้คำศัพท์จะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนฝึกคิด เข้าใจความหมายโดยไม่ต้องแปลผ่านภาษาแม่

6.3.4 หัวข้อที่ไม่ปรากฏแนวโน้มการเลือกอาจารย์ชาวไทย หรืออาจารย์ชาวญี่ปุ่น

หัวข้อที่ไม่ปรากฏแนวโน้มการเลือกอาจารย์ชาวไทย หรืออาจารย์ชาวญี่ปุ่น ได้แก่ การเขียน และการอ่าน

หัวข้อ “การสอนการเขียน” ผู้เรียนที่เลือก NNT, NT หรือ NNT+NT มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 30 กล่าวคือผู้เรียนมองว่าทักษะการเขียน จะเรียนกับอาจารย์ชาวไทย หรือชาวญี่ปุ่นก็ไม่แตกต่างกัน สำหรับภาษาที่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ ผู้ที่เลือกภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก และ ภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง มีจำนวนใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 40 จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง

ในวิชาการเขียน อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เรียนบางส่วนที่ต้องการให้ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมด้วยภาษาไทย ทั้งนี้หากพิจารณาสถานการณ์จริงที่ว่าวิชาการเขียนภาษาญี่ปุ่นมักถูกกำหนดให้อาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอน หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นควรพิจารณารูปแบบการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนได้อย่างแท้จริง เช่นการกำหนดให้อาจารย์ชาวไทยสอนเกี่ยวกับหลักการเขียน ประเด็นสำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนในช่วงแรก ก่อนจะฝึกเขียนจริงกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น

ในลำดับต่อไป นอกจากนี้การแก้ไขเรียงความของผู้เรียน จำเป็นต้องเข้าใจว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไร ซึ่งบางครั้งควรได้รับความชี้แนะจากอาจารย์ชาวไทยด้วย หัวข้อ “การสอนการอ่าน” ผู้เรียนที่เลือก NNT มีจำนวนประมาณร้อยละ 40 ส่วนผู้ที่เลือก NT หรือ NNT+NT มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 30 สำหรับภาษาที่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ ผู้ที่เลือกภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักมีประมาณร้อยละ 38 และผู้ที่เลือกภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง ๆ มีประมาณร้อยละ 44 จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ในวิชาการอ่านเช่นกัน ทั้งนี้หากพิจารณาสถานการณ์จริงที่ว่าวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นมักถูกกำหนดให้รับผิดชอบโดยอาจารย์ชาวไทย ผู้สอนควรพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนให้มากขึ้น เช่นการประยุกต์ใช้กิจกรรมการอ่านเครื่องก่อนเริ่มชั้นเรียน การอภิปรายกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนลดปริมาณการบรรยาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น (ยุพกา, 2562)

6.4 ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอน/ภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และความเชื่อของผู้เรียน

จากผลการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการเรียน

ตาราง 13 ความคาดหวังต่อการสอนการเขียน

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	16 16.8%	6 6.3%	11 11.6%	33 34.7%
NT	2 2.1%	23 24.2%	10 10.5%	35 36.8%
NNT+NT	1 1.1%	8 8.4%	18 18.9%	27 28.4%
รวม	19 20.0%	37 38.9%	39 41.1%	95

ตาราง 14 ความคาดหวังต่อการสอนการอ่าน

ภาษา ผู้สอน	TH	JP	TH + JP	รวม
NNT	15 15.8%	8 8.4%	16 16.8%	39 41.1%
NT	0 0.0%	22 23.2%	5 5.3%	27 28.4%
NNT+NT	2 2.1%	6 6.3%	21 22.1%	29 30.5%
รวม	17 17.9%	36 37.9%	42 44.2%	95

ภาษาญี่ปุ่น และบทบาทหน้าที่ของครูสอนภาษาญี่ปุ่น (6.2.3) กับความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอนและภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (6.3) พบว่ามีทั้งความสอดคล้อง และความขัดแย้งกันใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่เชื่อว่า “อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก” ดังนั้นในรายวิชาที่ผู้เรียนคาดหวังให้ชาวญี่ปุ่นสอนซึ่งได้แก่ การออกเสียง และการสนทนา ส่วนใหญ่จะเลือกภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาหลักในชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม สำหรับวิชาสนทนา ยังคงมีผู้เรียนส่วน

หนึ่งคาดหวังให้ผู้สอนใช้ทั้งภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย ซึ่งสะท้อนถึงความกังวลบางอย่างของผู้เรียน ผู้สอนชาวญี่ปุ่นจึงควรพิจารณาระดับภาษาที่ใช้ หรือเสริมด้วยสื่อการเรียนการสอนเช่นภาพประกอบ หรือใช้ภาษาไทยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความเข้าใจของผู้เรียน ในประเด็นนี้กลุ่มตัวอย่างได้ระบุเพิ่มเติมในแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

“อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรใช้ภาษาญี่ปุ่นที่สามารถเข้าใจได้ง่าย หรือควรอธิบายคำ ๆ นี้แปลว่าอะไรโดยการอธิบายด้วยคำง่าย ๆ” (1st_22M)

“ภาษาญี่ปุ่นในด้านของคำศัพท์ ถ้าสอนโดยอาจารย์ชาวญี่ปุ่นที่เข้าใจภาษาไทย คิดว่าจะทำให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น” (2nd_13F)

2. ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วยกับหัวข้อ “อาจารย์ชาวไทยควรจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก” ดังนั้น หัวข้อที่ผู้เรียนประมาณร้อยละ 50 คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทย ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนมีเพียง “ไวยากรณ์” และ “วรรณคดีญี่ปุ่น” นอกเหนือจากนั้น ผู้เรียนคาดหวังให้ผู้สอนใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อปริมาณข้อมูลรับเข้าภาษาญี่ปุ่น (input) ในชั้นเรียนที่ควรได้รับอย่างน้อยประมาณครึ่งหนึ่งของภาษาที่ผู้สอนใช้ ในประเด็นนี้ กลุ่มตัวอย่างระบุเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

“อยากให้ทุกวิชาในภาคภาษาญี่ปุ่น สอนด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก แล้วใช้ภาษาไทยอธิบายเสริมในส่วนที่ไม่เข้าใจ” (3rd_2F)

“อาจารย์ไทยควรใช้ภาษาญี่ปุ่นในการอธิบายมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นชินกับภาษาญี่ปุ่น” (4th_11F)

“สำหรับวิชาการสนทนา การพูด การอ่าน คิดว่าเรียน

กับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น หรือเรียนด้วยการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก เป็นการเรียนการสอนที่จะสามารถเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารได้มากยิ่งขึ้น แต่สำหรับรายวิชาที่ค่อนข้างยาก ต้องมีการอธิบายเนื้อหาอย่างวรรณคดี คันจิ ถ้าเรียนควบคู่ไปทั้ง 2 ภาษาได้ก็จะดียิ่งขึ้น” (4th_14F)

“ถึงแม้จะเป็นขั้นต้น ก็อยากให้ในคาบ นอกเหนือจากครูญี่ปุ่น อยากให้ครูชาวไทยได้สอนแบบอธิบายพูดเป็นญี่ปุ่น นิดหน่อยค่ะ” (4th_16F)

“ขั้นต้นเหมาะที่จะเป็นอาจารย์ชาวไทย แต่ถ้าเป็นในระดับสูงควรที่จะใช้ภาษาญี่ปุ่นในการเรียนมากกว่า ไม่ว่าจะ เป็นอาจารย์ไทยหรือญี่ปุ่น” (4th_17F)

“ในวิชาของอาจารย์ชาวไทย ควรนำภาษาญี่ปุ่นมาใช้ในการสอนมากขึ้น เพื่อให้หนีลัดคุ้นเคยกับการฟังภาษาญี่ปุ่น ตั้งแต่นั้น” (4th_22F)

“คิดว่าถ้าในห้องเรียน เรียนเป็นทั้งภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นควบคู่กัน จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายมากขึ้น” (4th_24F)

ในจำนวนผู้ที่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม หากสังเกตจะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปี 4 ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าความคิดเห็นดังกล่าว น่าจะเกิดจากประสบการณ์ที่เคยเรียนกับอาจารย์ชาวไทยที่จัดการเรียนการสอนด้วยภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในรายวิชาการอ่าน¹³ หากพิจารณาร่วมกับหัวข้อคำถามที่ว่า “ภาษาญี่ปุ่นที่อาจารย์ชาวไทยใช้ไม่สามารถเป็นต้นแบบได้” ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย สามารถกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความมั่นใจในคุณภาพ และความสามารถของอาจารย์ชาวไทย และคาดหวังให้อาจารย์เป็นต้นแบบในการใช้ภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นผู้สอนชาวไทยควรมีความมั่นใจที่จะเพิ่มการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการบรรยายหรือสื่อสารกับผู้เรียนในชั้นเรียนให้มากขึ้น ซึ่งจะ เป็นการช่วยเติมเต็มความคาดหวังของผู้เรียน

3. ผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่เชื่อว่า “การเรียน

¹³ ดูรายละเอียดรายวิชาใน ยุพกา ฟูกุชิม่า. (2562). ทักษะคิดของผู้เรียนต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง. วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา, 9(1), 25-48.

ภาษาญี่ปุ่น ควรเรียนกับครูเจ้าของภาษาดีที่สุด” อย่างไรก็ตาม หัวข้อที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ชาวญี่ปุ่นสอนมีเพียง “การออกเสียง” และ “การสนทนา” นอกนั้นผู้เรียนเลือกผู้สอนชาวไทย หรือคาดหวังให้ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน จึงกล่าวได้ว่าในอุดมคติ ผู้เรียนคิดว่าเรียนกับเจ้าของภาษาน่าจะดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของผู้สอนชาวไทย (久保田, 2005) แต่ในความเป็นจริง ผู้เรียนคิดว่าการเรียนกับผู้สอนชาวไทย สบายกว่า ครูสามารถตอบเป็นภาษาไทยซึ่งจะช่วยให้สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ทันที ทำให้ไม่เครียด และส่วนใหญ่คาดหวังให้มีการสอนร่วมระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ซึ่งจะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา รวมทั้งได้ฝึกทักษะการฟังและการสื่อสาร ในประเด็นนี้ กลุ่มตัวอย่างระบุเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

“เรื่องไวยากรณ์อยากให้อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่นสอน เพื่อให้เข้าใจง่ายและถูกต้องทันสมัยตามประเทศญี่ปุ่น” (1st_8F)

“การเรียนการแปลหรือล่ามควรเรียนกับทั้งอาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวญี่ปุ่น เพื่อให้เข้าใจการแปลลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น” (1st_14F)

“ในการอธิบายไวยากรณ์ หรือสำนวนบางส่วน ถ้าเป็นบทเรียนที่สอนควบคู่ทั้งอาจารย์ชาวไทย และชาวญี่ปุ่น จะเห็นภาพมากขึ้นค่ะ” (2nd_2F)

“คาดหวังว่าจะมีคลาสเรียนที่อาจารย์ไทย สอนคู่กับอาจารย์ชาวญี่ปุ่นครับ” (2nd_4M)

“วิชาภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางขึ้นไป ถ้าได้เรียนกับทั้งอาจารย์ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นจะดีกว่า เพราะได้ใช้ภาษาญี่ปุ่นพูดในห้อง และเมื่อไม่เข้าใจถามอาจารย์ชาวไทยได้” (2nd_9F)

「タイ人の先生と日本人の先生50%50%が一番いいと思います。(2nd_20F)

“ถ้าเรียนกับครูไทยและญี่ปุ่นสลับกันคนละคาบน่าจะดีค่ะ” (3rd_11F)

“ในบางรายวิชาควรมีอาจารย์ชาวไทย ควบคู่กับอาจารย์ชาวญี่ปุ่น เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น และบางครั้งเราจะได้รับความรู้ทั้งในมุมมองของชาวไทย และชาวญี่ปุ่น รวมถึงจุดที่คิดเห็น และเข้าใจแตกต่างกันได้” (4th_23M)

7. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบรายวิชาที่สอนระหว่างชาวไทยกับชาวญี่ปุ่น (NNT/NT) และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (TH/JP) และวิเคราะห์ว่าความคาดหวังดังกล่าวสอดคล้องกับความเชื่อของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

ผลการศึกษาพบว่าเงื่อนไขของ “ชั้นเรียนที่ดี” ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุคือ “ชั้นเรียนที่ได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่น” “ชั้นเรียนที่ครูสอนเข้าใจง่าย” และ “ชั้นเรียนที่เรียนสบาย ไม่เครียด” ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขของ “ครูสอนภาษาญี่ปุ่นที่ดี” ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุได้แก่ “ครูที่สอนเก่ง อธิบายเข้าใจง่าย” “ครูที่เข้าใจรับฟังความเห็นของผู้เรียน” และ “ครูที่สอนสนุก ไม่เครียด” จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนชาวไทยชอบครูที่ใจดี สอนสนุก และอธิบายเข้าใจง่าย

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียน และบทบาทของครูผู้สอน พบว่าผู้เรียนชาวไทยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น ทักษะการออกเสียงที่ถูกต้อง การเรียนรู้คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างถูกต้อง รวมถึงคาดหวังให้อาจารย์เป็นผู้สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจผู้เรียน และคาดหวังให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้มีความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการเรียนกับเจ้าของภาษาดีที่สุด ทั้งนี้สำหรับการใช้ภาษาของผู้สอน ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าอาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก แต่ไม่แน่ใจหรือไม่เห็นด้วยที่อาจารย์ชาวไทยจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอน และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า (1) หัวข้อที่ผู้เรียนคาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวญี่ปุ่น หรือใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการสอน ได้แก่ “การออกเสียงภาษาญี่ปุ่น” และ “การสนทนาภาษาญี่ปุ่น” ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าวิชาการสนทนา ผู้เรียนประมาณครึ่งหนึ่งต้องการให้ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน ซึ่งชี้ถึงความกังวลบางอย่างของผู้เรียน (2) หัวข้อที่ผู้เรียนคาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวไทย หรือใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสอน ได้แก่ “ไวยากรณ์” “วรรณคดีญี่ปุ่น” “คันจิ” “การแปล/ล่าม” อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เรียนประมาณร้อยละ 40-50 ที่ต้องการให้ผู้สอนใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่งในรายวิชาเหล่านี้ (3) หัวข้อที่ผู้เรียนคาดหวังให้ชาวไทยและชาวญี่ปุ่นสอนร่วมกัน ได้แก่ ญี่ปุ่นศึกษา การท่องเที่ยว/การโรงแรม ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ การเปรียบเทียบภาษาญี่ปุ่น-ภาษาไทย และคำศัพท์ และ (4) หัวข้อที่ไม่ปรากฏแนวโน้มการเลือกอาจารย์ชาวไทย หรืออาจารย์ชาวญี่ปุ่น ได้แก่ การเขียน และการอ่าน โดยผู้ที่เลือก NNT, NT หรือ NNT+NT มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือประมาณร้อยละ 30-40 อย่างไรก็ตาม สำหรับภาษาที่ผู้สอนใช้ ผู้เรียนที่คาดหวังให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก หรือใช้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่ง มีจำนวนใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 40 ในภาพรวมกล่าวได้ว่า ผู้เรียนชาวไทยตระหนักในข้อดีของผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่น และคาดหวังให้มีการจัดการเรียนการสอนร่วมระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่นในหลายรายวิชา รวมถึงส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นควบคู่กับภาษาไทยอย่างละครึ่ง

เมื่อพิจารณาผลสำรวจของความคาดหวังต่อการกำหนดผู้สอน และภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน กับความเชื่อของผู้เรียน พบทั้งประเด็นที่สอดคล้อง และขัดแย้งกัน กล่าวคือ 1. ผู้เรียนชาว

ไทยเชื่อว่า “อาจารย์ชาวญี่ปุ่นควรสอนโดยใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก” ดังนั้นรายวิชาที่คาดหวังให้ชาวญี่ปุ่นสอนก็มักจะคาดหวังให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการบรรยาย 2. ผู้เรียนไม่แน่ใจหรือไม่เชื่อว่า “อาจารย์ชาวไทยควรสอนโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก” ดังนั้นรายวิชาที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้อาจารย์ชาวไทย ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสอนมีเพียงการสอนไวยากรณ์ และวรรณคดีญี่ปุ่น นอกนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนชาวไทยใช้ภาษาญี่ปุ่นไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของภาษาที่ใช้ 3. ผู้เรียนเชื่อว่า “เรียนภาษาญี่ปุ่นกับครูเจ้าของภาษาดีที่สุด” แต่รายวิชาที่ผู้เรียนต้องการให้ชาวญี่ปุ่นสอนมีเพียง 2 รายวิชา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อดังกล่าวเป็นอุดมคติ แต่ในความเป็นจริงการเรียนกับอาจารย์ชาวไทยช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ง่าย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ (JFL) มากกว่า

8. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่ามีหลายรายวิชาที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้จัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น รวมทั้งต้องการให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่งในชั้นเรียน ซึ่งแตกต่างจากสถานการณ์จริงที่ว่ารายวิชาส่วนใหญ่จะรับผิดชอบโดยชาวไทย หรือชาวญี่ปุ่นเพียงลำพัง โดยกรณีของผู้สอนชาวไทยจะใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และกรณีของผู้สอนชาวญี่ปุ่นจะใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลัก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แม้การจัดการเรียนการสอนแบบทีม (team teaching) จะเป็นรูปแบบในอุดมคติซึ่งเป็นที่คาดหวังของผู้เรียน แต่ในสถานการณ์จริงด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เช่นความพร้อมของอัตรากำลัง คาดว่าการจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าวยังทำได้ยาก ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าสิ่งสำคัญคือการพิจารณาให้การสอนเดี่ยวไม่

เป็นเสมือนการสอนเดี่ยว กล่าวคือไม่ว่าจะรับผิดชอบ โดยชาวไทยหรือชาวญี่ปุ่น ควรมีการเติมเต็มอีกด้าน หนึ่งให้มีความสมดุล โดยผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ควรละทิ้งแนวปฏิบัติ หรือความเคยชินเดิม ๆ กรณี ของผู้สอนชาวไทย นอกจากการสอนให้รู้ เข้าใจใน หลักการ ทฤษฎี ควรเพิ่มในส่วนของการสอนให้ปฏิบัติ ได้โดยเฉพาะในเชิงการสื่อสาร และควรเพิ่มปริมาณ การบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นในบางรายวิชาอย่าง เหมาะสม ดังเช่นการทดลองสอนโดยบรรยายด้วย ภาษาญี่ปุ่นในงานวิจัยของอัษฎายุทธ (2012) และ ยุพกา (2562) ทั้งนี้อาจค่อย ๆ เพิ่มปริมาณการ บรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นจนถึงครึ่งของปริมาณการ บรรยายทั้งหมด ซึ่งเป็นระดับปกติของการเรียนการ สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศจีน (冷, 2005) ทั้งนี้ยุพกา (2562) ได้เสนอแนะว่า “ผู้สอนชาวไทยควรปรับ เปลี่ยนทัศนคติหรือความเชื่อที่เป็นปัจจัยขัดขวางการ จัดการเรียนการสอนโดยบรรยายเป็นภาษาญี่ปุ่น เช่น ความเชื่อที่ว่าความถูกต้องทางภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกกังวล หรือความรู้สึกว่า ตนเองด้อยกว่า (カノックワン, 2010)” ด้านผู้สอน ชาวญี่ปุ่น นอกจากเน้นที่จะสอนให้ปฏิบัติได้ ควรส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา โดยเพิ่มภาษาไทยในกรณี ที่จำเป็น เช่นเติมคำศัพท์ภาษาไทยลงในสื่อการเรียน การสอนที่ใช้ หรือพิจารณาระดับภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ให้ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า จะช่วยให้การเรียนการสอนเข้าใจลดความคาดหวังของ ผู้เรียนมากขึ้น

2. กรณีที่ผู้สอนชาวไทยไม่คุ้นเคยกับการ บรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่น และผู้สอนชาวญี่ปุ่นไม่มั่นใจ ที่จะใช้ภาษาไทย หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในระดับ อุดมศึกษาควรพิจารณารูปแบบการสอนร่วมกันเป็น ทีมในบางรายวิชา โดยจำเป็นต้องพิจารณาทั้งสัดส่วน และรูปแบบของการสอนเป็นทีม (team teaching) ระหว่างคนไทย-คนญี่ปุ่นที่เหมาะสม และสิ่งสำคัญคือ

การเข้าใจในความแตกต่างของแนวความคิดด้านการ ทำงาน เช่น ชาวไทยให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของ งาน 「結果志向」 แต่ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับ กระบวนการทำงาน 「過程志向」 (池谷他, 2012) หรือรูปแบบการสื่อสารที่ชาวไทยมักสื่อสารแบบทาง เดี่ยว หรือสื่อสารที่เจาะจงบุคคล แต่ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบสองทาง หรือสื่อสารในฐานะ สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม (カノックワン, 2016) ดังนั้นผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นควรปรับตัวเข้าหากัน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นร่วม กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. นอกจากการสอนร่วมกันเป็นทีม ผู้สอนชาว ไทยและชาวญี่ปุ่นควรพิจารณารูปแบบการประสาน ความร่วมมือเพื่อก้าวข้ามกำแพงของรายวิชา โดยการ เชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน เช่นรายวิชาการ เขียนกับการอ่าน หรือวิชาไวยากรณ์กับการสนทนา ที่อาจารย์ชาวไทยเข้าไปช่วยอธิบายหลักการเขียน หรือไวยากรณ์ในวิชาการเขียน และการสนทนา ส่วน อาจารย์ชาวญี่ปุ่นเข้าไปช่วยฝึกการอ่านออกเสียง หรือให้ข้อมูลวิธีการใช้ไวยากรณ์ที่เป็นธรรมชาติใน วิชาการอ่าน หรือไวยากรณ์ตามความเหมาะสม ซึ่งจะ เป็นการเสริมจุดแข็งและเติมเต็มจุดอ่อนของกันและ กันได้เป็นอย่างดี ในกรณีนี้สามารถหลีกเลี่ยงปัญหา เรื่องภาระงานโดยการกำหนดผู้สอนหลักเพียงคน เดียว การไปมาหาสู่กันของผู้สอนระหว่างรายวิชาน่า จะเป็นการช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ เติมเต็มเนื้อหาและทักษะที่จำเป็นในรายวิชานั้น ๆ

นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนชาวไทย ให้ความสำคัญกับบรรยากาศในชั้นเรียน โดยคาดหวัง ให้ชั้นเรียนมีความผ่อนคลายและสนุกสนาน ผู้สอน ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นไม่ควรเคร่งเครียด หรือเข้มงวดกับการเรียนการสอนเกินไปจนทำให้บรรยากาศ ในชั้นเรียนตึงเครียด และควรพิจารณารูปแบบการ เรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระตุ้นให้ผู้เรียน

คิด ออกแบบหรือสร้างสรรค์กิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดให้ครูลดการบรรยายลง และปรับเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ (แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 น. 10)

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลสำรวจในภาพรวม ยังมีประเด็นที่ควรวิเคราะห์เพิ่มเติมได้แก่ ประสิทธิภาพการศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น ระยะ

เวลาที่เรียนภาษาญี่ปุ่น ประสบการณ์หรือจำนวนครั้ง (จำนวนวิชา) ที่เรียนกับอาจารย์ชาวญี่ปุ่นและชาวไทย ที่อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อและความคาดหวังที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอในโอกาสต่อไป สำหรับการต่อยอดงานวิจัย ควรมีการทดลองจัดการสอนเป็นทีมในรายวิชาที่ผู้เรียนคาดหวัง วิเคราะห์ประเด็นปัญหา เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นต่อไป



เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] กมลทิพย์ พลบุตร. (2551). ความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 5 (2), 25-40.
- [2] ยุพกา พุกุขิม่า. (2554). ความเชื่อและกลยุทธ์การเรียนรู้ของนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชาวไทย. *มนุษยศาสตร์ ในทศวรรษใหม่: พลวัตแห่งองค์ความรู้กับพหุลักษณะทางวัฒนธรรม*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 103-120.
- [3] ยุพกา พุกุขิม่า. (2562). ทศนคติของผู้เรียนต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(1), 25-48.
- [4] สมพร โกมารทัต. (2548). รายงานผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [5] สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Online). https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101755_51855.
- [6] อรพินทร์ ชูชม. (2555). แรงจูงใจในการทำงาน: ทฤษฎีและการประยุกต์. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 2(2), 52-61.
- [7] อัญญายุทธ ชุตรี. (2012). การใช้ภาษาญี่ปุ่นในการบรรยายโดยผู้สอนชาวไทย กรณีศึกษาการสอนวิชาเนื้อหา ระดับกลาง-สูง ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารเจแปนฟาว์นเดชั่น กรุงเทพฯ*, 9, 139-144.
- [8] Atchara Aungtrakul.(2008). 「外国語教師の役割に関するタイ人日本語学習者のビリーフ—大学における日本語専攻を対象として—」 『日本語教育国際シンポジウム「東南アジアにおける日本語教育の展望」予稿集』92-96.タマサート大学教養学部日本語学科.
- [9] 池谷清美・Kanokwan Laohaburanakit KATAGIRI・片桐準二.(2012). 「タイ国高等教育機関におけるタイ人教師と日本人教師の協働観の比較—PAC分析からの考察—」 『国際交流基金バンコク日本文化センター日本語教育紀要』9, 29-38.
- [10] 岡本和恵. (2010). 「「ネイティブ」教師・「ノンネイティブ」教師の意識とその実践：ティーム・ティーチングを通して見えてきたもの」 『大阪日本語研究』22, 205-235.
- [11] カイザー・シュテファン.(1995). 「ノンネイティブ日本語教師の役割—異文化間教育の現場としての日本語教室を目指して—」 『筑波大学留学生センター日本語教育論集』10, 95-106.
- [12] カノックワン・ラオハブラナキット片桐.(2010). 「日本人教師と協働したタイ人教師の体験と本音—『正確さ』重視の「指導観」を中心に—」 『大阪大学フォーラム2009報告書東南アジアにおける日本語・日本文化教育の21世紀的展望』40-46.大阪大学フォーラム2009実行委員会.
- [13] カノックワンラオハブラナキット片桐・池谷清美・片桐準二.(2016). 「タイ人教師のコミュニケーションの仕方に出会った日本人教師の工夫とその過程—タイの大学の日本人教師のインタビューデータから—」 *Japanese Studies Journal*,33(1),17-31.
- [14] 鹿目葉子・大橋真由美.(2017). 「タイの日本企業が求める日本語人材育成に向けた日本語授業の提案—タイの日本企業への日本語ニーズ調査から—」 『言語教育研究』8, 25-34.
- [15] 久保田美子.(2005). 「ノンネイティブ日本語教師のビリーフ調査—指導内容、指導方法を中心と

- した分析— 『応用言語学研究』 7, 163-176.
- [16] 久保田美子. (2017). 「ノンネイティブ日本語教師のビリーフと学習経験—2004・2005年度と2014・2015年度の量的調査結果の比較—」 『国際交流基金日本語教育紀要』 13, 7-22.
- [17] 幸銀眞. (2006). 「日本国内の非母語話者日本語教師に対する学習者の変容—早稲田大学の初級実践を通して—」 『講座日本語教育』 42, 60-81.早稲田大学日本語教育研究センター.
- [18] Saranya KONGJIT・吉田直子. (2012). 「チーム・ティーチングにおけるネイティブ教師とノンネイティブ教師の役割分担—チェンマイ大学初級日本語クラスのタイ人学習者の期待—」 『国際交流基金バンコク日本文化センター日本語教育紀要』 9, 129-138.
- [19] 高橋雅子. (2015). 「国内の日本語教育における非母語話者教師に関する考察—多文化共生社会における語学教師の多様性を問う—」 『日本語教育実践研究』 2, 104-113.
- [20] 田中里奈. (2013). 「日本語教育における「ネイティブ」/「ノンネイティブ」概念 言語学研究および言語教育における関連文献のレビューから」 『言語文化教育研究』 11, 95-111.
- [21] 縫部義憲他. (2006). 「学習者が求める日本語教師の行動特性の構成概念」 『日本語教員養成における実践能力の育成と教育実習の理念に関する調査研究 平成16年度～平成17年度科学研究費補助金基盤研究(B) 研究成果報告書』 (研究代表: 中川良雄, 課題番号: 16320068) เข้าถึงได้จาก http://ir.lib.hiroshima-u.ac.jp/files/public/1/19900/20141016134410453195/Keken_16320068_Nuibe.pdf
- [22] 縫部義憲. (2010). 「日本語教師が基本的に備えるべき力量・専門性とは何か」 『日本語教育』 144, 4-14.
- [23] 横田隆志. (2013). 「留学生の日本におけるノンネイティブ日本語教師に対する意識調査」 2013 CAJLE Annual Conference Proceedings, 322-331.
- [24] 横田隆志. (2017). 「日本におけるノンネイティブ日本語教師に対する効果的な研修」 『北陸大学紀要』 43, 75-86.
- [25] 吉田一彦・芝崎理恵(2007). 「母語話者教師と現地教師との協働モデル構築に向けて—モンゴルでできること、タイとの比較—」 『アジアにおける日本語教育：外国語としての日本語修士課程一周年セミナー論文集』 89-102.チュラロンコン大学文学部東洋言語学科日本語講座.
- [26] 冷麗敏. (2005). 「中国の大学における「総合日本語（精読）」に関する意識調査—学習者と教師の回答を比較して—」 『日本言語文化研究会論集』 創刊号, 59-73.

หน่วยงานผู้แต่ง: 1) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Affiliation: 1) Faculty of Humanities, Kasetsart University

2) ECC Japanese Institute (Part-time lecturer)

Corresponding e-mails: 1) fhumykf@ku.ac.th

2) rikainagaki123@gmail.com